

Republica Moldova

Fișa Informativă Pe Țară 2024

Funded by:

Federal Office
for Migration
and Refugees

Editor

INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION (IOM) GERMANY

Charlottenstraße 68
10117 Berlin
Germany
T. +49 911 43 000
F. +49 911 43 00 260

iom-germany@iom.int
<https://germany.iom.int/>

This project is funded by the German Federal Office for Migration and Refugees (BAMF).

The information contained in this Country Fact Sheet was researched with best intentions and care. However, IOM Germany assumes no responsibility or liability for any errors or omissions. Furthermore, IOM Germany cannot be held accountable for conclusions or decisions drawn from the information provided in this Country Fact Sheet.

For further information on voluntary return and reintegration, please visit the information portal www.ReturningfromGermany.de, or contact your local return and reintegration office.

Published: December 2023

Cuprins

1. **Asistență Medicală** _____
2. **Piața Forței De Muncă** _____
3. **Locuințe** _____
4. **Protecție Socială** _____
5. **Învățământ** _____
6. **Copii** _____
7. **Contacts** _____
8. **Sinteză** _____
9. **Virtual Counselling** _____

1 Asistență Medicală

Informații generale privind sistemul de sănătate

Sistemul de sănătate al Republicii Moldova este organizat în conformitate cu principiile accesului universal la serviciile de sănătate de bază și a echității și solidarității în finanțarea asistenței medicale, fiind finanțat atât de stat, cât și de persoane fizice prin asigurarea obligatorie de asistență medicală (AOAM). Sistemul de sănătate include instituții medicale publice și private, precum și agenții și autorități publice implicate în furnizarea, finanțarea, reglementarea și administrarea serviciilor de sănătate. Instituțiile medicale publice de la nivel primar și secundar oferă servicii comunității și sunt subordonate autorităților publice locale. În fiecare raion există și furnizori de asistență medicală de urgență (servicii de ambulanță) subordonate Ministerului Sănătății. Instituțiile medicale de la nivel terțiar oferă îngrijiri medicale specializate și foarte specializate pentru întreaga populație; aproape toate aceste instituții terțiare se află la Chișinău și sunt subordonate Ministerului Sănătății.

Instituțiile medicale publice sunt organizații autonome autofinanțate, non-profit, care sunt contractate direct de către Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM) pentru furnizarea de servicii medicale în cadrul AOAM. Unele servicii medicale sunt prestate de sectorul privat, iar furnizorii privați de servicii medicale pot fi contractați de CNAM. Un număr semnificativ de servicii medicale paralele sunt furnizate și prin intermediul instituțiilor medicale publice subordonate altor ramuri ale guvernului, care sunt finanțate de la bugetul de stat prin

ministerele respective, dar pot fi contractate și prin CNAM.

Disponibilitatea instituțiilor medicale și a medicilor

Republica Moldova a moștenit un sistem de sănătate extins în stil Semașko, cu numeroase instituții și personal medical. Infrastructura a fost redusă semnificativ, dar există încă o ofertă excesivă de paturi și spitale în capitala Chișinău. Existența continuă a multor instituții în sisteme de sănătate paralele în cadrul altor structuri guvernamentale decât Ministerul Sănătății a fost, de asemenea, o provocare pentru raționalizarea fondului spitalicesc. Echipamentele performante sunt disponibile în capitală, iar echipamentele medicale utilizate de zi cu zi de nivel tehnic inferior sunt acum destul de vechi, în special în spitalele raionale. Mai multe investiții de capital au avut loc în asistența medicală primară, în special la nivelul centrelor de sănătate. Tehnologia informației se dezvoltă, dar este fragmentată și necoordonată. Până de curând, planificarea strategică a resurselor umane nu a fost o prioritate. Cu toate acestea, mobilitatea profesională a însemnat că mulți medici și asistente medicale au plecat din medicină, și deseori din țară, în căutarea unor salarii și condiții mai bune. Acest lucru a dus la deficite în anumite domenii, iar planificarea resurselor umane, prin urmare, este acum una dintre cele mai presante probleme din sistemul de sănătate. În prezent, în sistemul de sănătate din Republica Moldova, ca și în unul în tranziție, există o insuficiență de personal. Lipsa resurselor umane în mediul rural are impact asupra accesului la servicii pentru populația din localități rurale

1 Asistență Medicală

îndepărtate; în plus, problema insuficienței ține nu doar de numărul absolut de medici, ci și de profilul acestora.

Accesul la instituțiile medicale

Republica Moldova a obținut un succes semnificativ în reorientarea sistemului de sănătate către asistența medicală primară, iar sistemul de asistență medicală primară funcționează în întregime pe baza medicinei de familie. În zonele rurale, serviciile de asistență primară sunt furnizate de cabinetele medicilor de familie și de centrele de sănătate, iar în zonele urbane serviciile sunt furnizate prin centre mari de medici de familie (fostele policlinici). Toți medicii care lucrează la nivelul asistenței medicale primare practică medicina de familie, și medicii specialiști care au activat anterior în policlinici sunt acum atașați la spitale. Modul în care serviciile sunt achiziționate prin sistemul AOAM înseamnă că medicii de familie acționează ca niște „portari” către serviciile de specialitate și de spitalizare pentru pacienții asigurați. Asistența spitalicească este oferită la nivel municipal și raional (asistență secundară) și republican (asistență terțiară). Serviciile terțiare specializate sunt concentrate în Chișinău. Pacientul poate alege liber medicul de familie.

Disponibilitatea și costurile medicamentelor

Asistența medicală de urgență, vizitele de asistență primară, medicamentele pentru bolile cu risc pentru sănătate publică și asistența spitalicească pentru persoane cu boli precum Tuberculoza, Maladia HIV SIDA, inclusiv COVID-19, sunt disponibile întregii populații, indiferent de statutul de

asigurare. Pentru persoanele asigurate, pachetul de beneficii este relativ larg, acoperind tratament prescrise în ambulatoriu (lista este aprobată anual de MS), asistența ambulatorie și spitalicească (inclusiv medicamentele din spital), asistența stomatologică de urgență și o gamă limitată de servicii stomatologice pentru femeile însărcinate și copiii sub 18 ani. Persoanele asigurate achită o parte din suma pentru medicamentele prescrise în ambulatoriu (în proporție de 30%, 50% și 70% în 2024, deși unele categorii de medicamente sau persoane sunt scutite de plată) și achită prețul integral pentru tratamentul stomatologic și materiale. Asistența specializată în ambulatoriu și asistența spitalicească sunt gratuite cu trimiterea la medicul de familie. Persoanele neasigurate achită costul integral al asistenței spitalicești elective din cont propriu. Cu toate acestea, omniprezența plăților informale, în special în spitale, încă împiedică accesul la serviciile de sănătate și cauzează dificultăți financiare.

I

1 Asistență Medicală

Acces pentru persoane returnate

Eligibilitate și cerințe: Asigurarea obligatorie de asistență medicală (AOAM) este finanțată din contribuțiile salariale atât din partea angajatului, cât și a angajatorului. Angajații plătesc 7% din salariu, iar angajatorii plătesc 3,5%. Populația nelucrătoare, cum ar fi pensionarii, studenții și copiii, este acoperită de CNAM. Persoanele liber profesionale sau șomerii, inclusiv persoanele revenite în țară, trebuie să își achiziționeze propria asigurare în fiecare an la un preț fix. Costul poliței de asigurare pentru anul 2023 a constituit 12 636 lei.

Procedura de înregistrare: Persoanele revenite în Moldova au opțiunea de a beneficia de asistență medicală publică oferită în cadrul serviciilor de sănătate publică din Republica Moldova. Pentru aceasta, starea de sănătate a beneficiarului trebuie evaluată de personalul medical specializat și trebuie să existe un diagnostic oficial, pe baza căruia persoana revenită va fi trimisă la spitalul specializat pentru tratament ulterior.

Acte necesare: Pentru a se înregistra în cadrul serviciilor de sănătate publică din Republica Moldova, persoana revenită în țară trebuie să prezinte Companiei Naționale de Asigurări în Medicină copia actului său de identitate, să-și verifice statutul și să activeze asigurarea medicală obligatorie (națională).

Persoanele cu statut de dizabilitate, copiii sau persoanele la vârstă de pensie pot beneficia de o asigurare medicală gratuită. După ce pacientul a achiziționat polița de asigurare medicală sau statutul său de dizabilitate a fost confirmat, activarea asigurării medicale durează până la 2 săptămâni. În caz contrar, pentru a se înregistra pentru asigurare medicală, pacientul trebuie să achite aprox. 12 636 MDL pentru un an. În situația în care polița de asigurare medicală este procurată în perioada între 1 Ianuarie și 31 Martie a fiecărui an, prețul estimativ va fi de aproximativ 2,100 lei moldovenești, perioadă dată fiind considerată perioadă de grațiere.

Multe categorii, cum ar fi migranții fără mijloace financiare, victimele traficului de ființe umane, victimele violenței în familie nu sunt incluse în programul AOAM. În acest sens, este necesară în primul rând dezvoltarea în continuare a cadrului legal care să asigure furnizarea gratuită de servicii socio-medicale și protecție juridică. În mare măsură, aceasta se referă la avansarea statutului juridic al mecanismului național de referire și asigurarea temporară gratuită prin Compania Națională de Asigurări în Medicină, care să răspundă nevoilor lor stringente de sănătate.

La întoarcerea în Moldova, persoanele revenite, indiferent de etnie, religie, gen, vârstă, statut social, pot beneficia de asistență psihologică, medicală, socială, juridică și consiliere în carieră. **Dacă persoana revenită are nevoie de asistență urgentă pentru cazare**, asistență juridică, asistență medicală, asistență psihologică, asistență socială, aceasta poate solicita ajutor de la Direcția Generală pentru Sănătate și Asistență Socială. Adresa: Chișinău, str. București, 53, tel: +373 022 22-80-84. Ulterior, persoana revenită va fi direcționată către Serviciul de asistență de urgență pentru migranții repatriați/reveniți aflați în dificultate și persoanele aflate în situații de criză din cadrul Azilului republican pentru invalizi și pensionari.

Dacă persoana revenită are nevoie de asistență psihologică, el/ea trebuie să contacteze centrele de sănătate mintală în funcție de reședința sa.

Rețeaua de peste 40 de clinici medicale prietenoase tinerilor dovedește eficiență în furnizarea de asistență medicală și consiliere adolescenților și tinerilor, deși aspectul de informare privind aceste servicii nu demonstrează eficiență pentru a ajunge la cei mai vulnerabili și în situ-

1 Asistență Medicală

ație de risc. Îmbunătățirile constante ale sănătății sexuale și reproductive ale adolescenților sunt evidențiate de o scădere a infecțiilor cu transmitere sexuală și de utilizarea mai largă a metodelor contraceptive.

În cazul unei afecțiuni medicale persoana revenită trebuie să se adreseze și medicului său de familie în funcție de locul de reședință, care va referi beneficiarul către medicul specialist. Persoana revenită trebuie să se adreseze asistentului său social din localitatea în care își are domiciliul pentru asistență socială și îndrumare pentru reintegrare socială.

Dacă persoana revenită este victimă a traficului de ființe umane peste hotare sau în Moldova sau se află într-o situație riscantă la domiciliu, sau este victimă a violenței în familie, el/ea trebuie să contacteze centrele de mai jos pentru a beneficia de plasament și servicii alimentare, medicale, sociale, psihologice și juridice:

- Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane (CAP), administrat de către Agenția Națională Asistență Socială din cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale. shelter_team@cap.md
- CAP.MD - Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor și Potențialelor Victime ale Traficului de Ființe Umane (CAP)
- Asociația Obștească Centrul Internațional „La Strada”. Tel: 080077777 (din Moldova), +373 22 233309 (de peste hotare)
- ONG „Interacțiune” (pentru locuitorii Transnistriei) – 080088888 (din regiunea transnistreană), +373 22 53386030 (de peste hotare).

2 Piața forței de muncă

oficiale, Republica Moldova are o rată de participare a forței de muncă de cca. 41% în rândul femeilor și 28% în rândul bărbaților (2018). Cea mai mare parte a forței de muncă este angajată în agricultură și industrie, iar cea mai mare pondere a posturilor de calificare înaltă este concentrată la Chișinău. Ratele scăzute de ocupare a forței de muncă au condus la inactivitate și descurajare pe piața muncii, care au ținut oamenii și mai mult în afara acestora. Ratele ridicate de inactivitate, subocuparea și precaritatea omniprezentă complică și mai mult situația deja sumbră de pe piața muncii pentru mulți moldoveni. În 2024, rata șomajului a fost de 6.6%, iar șomajul în rândul tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani a fost și mai mare, de aproape 8% în același an. Moldovenii, însă, sunt mai predispuși să fie inactivi decât șomeri. Venitul pe cap de locuitor al Moldovei (nominal) a fost de 3300 USD în 2019 conform Băncii Mondiale, în timp ce venitul pe cap de locuitor pe baza parității puterii de cumpărare (PPC) a fost de 7703 USD (2019).

Căutarea locului de muncă

În Moldova există diverse agenții de ocupare a forței de muncă în toate orașele mai mari ale țării pentru a facilita recrutarea candidaților potriviți în diverse sectoare. Majoritatea pozițiilor necesită cunoașterea limbii române sau ruse, sau uneori a ambelor limbi. Solicitanții de locuri de muncă se pot înregistra în aceste agenții. Dacă persoana revenită decide să se angajeze pe piața locală a muncii, aceasta are acces la mai multe servicii de consiliere în carieră. De asemenea, persoana revenită poate apela Centrul de informare privind ocuparea

forței de muncă la tel. 08000 1000, +373 22 838 412; email: centrulapel@anofm.md pentru îndrumare și orientare, precum și:

1. *Centrul de orientare în carieră* din Chișinău, Cahul, Soroca, aflat în incinta Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă. Tel: 08000 1000
2. *Agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă din zona domiciliului* persoanei revenite oferă materialele necesare pentru informare, consiliere individuală sau pentru participarea la consiliere în grup în cadrul Clubului muncii. Tel: 08000 1000. Centrul oferă facilitarea accesului la informațiile din domeniul forței de muncă, îndrumarea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, oferirea informațiilor despre cadrul legislativ din domeniul ocupării forței de muncă, ghidarea către alte instituții în cazul în care întrebarea nu se află în sfera de competență a Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă.
3. *Centrul de Consultanță și Asistență în Afaceri* oferă oportunități de formare profesională avansată în ceea ce privește inițierea, dezvoltarea și extinderea unei afaceri. Tel: + 373 (22) 29 57 41, adresa: Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 134.
4. *Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova* este o organizație neguvernamentală care oferă servicii, în special pentru angajarea persoanelor cu dizabilități fizice. Tel.: (+373-22)-66-13-93, E-mail: office@motivation-md.org, www.motivatie.md, adresa: Chișinău, str. Nicolae

2 Piața forței de muncă

Milescu-Spătaru, nr. 11/A, of. 2

Pentru a afla mai multe informații despre oportunitățile de angajare existente în Republica Moldova, recomandăm persoanei revenite:

1. Să se informeze despre cele mai recente locuri de muncă vacante în sectorul public din Republica Moldova pe site-ul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. <http://www.anofm.md/>;
2. Să contacteze centrul de apel privind piața muncii la nr. de telefon 080001000 (apel gratuit din Republica Moldova);
3. Să viziteze agențiile teritoriale de ocupare a forței de muncă din zona domiciliului persoanei revenite;
4. Să viziteze centrul de informare privind piața muncii, mun. Chișinău, str. Mitropolit Varlaam, 90;
5. Să acceseze portalul www.angajat.md și <http://www.e-angajare.md>.

Alte site-uri relevante ale organizațiilor care oferă informații despre locurile de muncă vacante din țară sunt:

1. Portalul www.civic.md cuprinde un spectru larg de anunțuri de angajare, burse, , rabota.md; delucru.md; piatamuncii.md; stagii și achiziții de servicii.
2. Portalul www.piatamuncii.md include o bază de date cu locuri de muncă vacante, pe diferite categorii.

Ajutor de șomaj: Ce tipuri de suport există? Există vreun ajutor de șomaj de stat? Ce autorități/organizații oferă asistență? Ce servicii sunt oferite de ce tip de asistență, de exemplu, asistență financiară/practică/informațională? Care sunt responsabilitățile persoanelor care devin șomere?

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), operată de stat, oferă asistență în căutarea oportunităților de muncă. Solicitanții de locuri de muncă se înregistrează la ANOFM. În unele cazuri, puteți fi eligibil pentru a primi prestații de șomaj (ajutorul social). Contactați ANOFM sau agențiile de recrutare pentru mai multe informații în acest sens. Asistența oferită în general de agențiile de recrutare este informațională, prin consiliere, care servește pentru a ajuta candidații cu informații necesare referitoare la disponibilitatea locurilor de muncă și îmbunătățirea competențelor în funcție de cererea pieței.

Educație și formare continuă: Există o mulțime de programe de instruire profesională pentru adulții care nu au finalizat programe formale de învățământ secundar. Aceste programe sunt oferite de instituțiile de stat și private din Republica Moldova. Instituțiile acreditate disponibile și lista programelor pot fi găsite pe site-ul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării: https://mecc.gov.md/sites/default/files/lista_institutiilor_acreditate_mecc_9.pdf.

2 Piața forței de muncă

Acces pentru persoane returnate

Eligibilitate și cerințe: Pentru a se înregistra ca șomer, persoana revenită trebuie să contacteze subdiviziunea teritorială în a cărei rază teritorială are domiciliul sau reședința și să completeze Cererea de înregistrare ca șomer și Declarația pe propria răspundere privind îndeplinirea condițiilor de înregistrare cu statut de șomer.

Persoana revenită poate fi înregistrată ca șomer dacă este în căutarea unui loc de muncă și întrunește cumulativ următoarele condiții:

- are vârsta cuprinsă între 16 ani și vârsta stabilită pentru obținerea dreptului la pensie pentru limită de vârstă sau la o altă categorie de pensie;
- este aptă pentru prestarea unei munci;
- nu are un loc de muncă;
- caută activ un loc de muncă atât în mod individual, cit și prin intermediul subdiviziunii teritoriale și este disponibilă să înceapă activitatea de muncă.

Procedura de înregistrare: Contactați subdiviziunea teritorială a ANOFM în a cărei rază teritorială aveți domiciliul sau reședința.

Actele necesare: buletinul de identitate sau permisul de ședere, după caz, cu termenul valabil și actele deținute de studii și de calificare.

3 Locuințe

Informații generale despre locuințe

Prețurile la imobile în marile orașe sunt ceva mai mici decât în majoritatea orașelor la nivel mondial. Ratele de chirie sunt relativ mai mari în orașe decât în sate. Un apartament mediu cu o cameră în capitala Chișinău ar costa aproximativ 300-400 EUR. Costul unui apartament cu două sau trei camere ar varia între 350-600 EUR, în funcție de locația casei și de facilități. Prețurile scad considerabil pe măsură deplasării spre celelalte orașe, orașele și sate. În contextul crizei din Ucraina, prețurile la locuințe în Republica Moldova s-au modificat considerabil, datorită cererii mărite la apartamente și case private. O altă cauză de majorare a prețurilor pentru locuințe o reprezintă nivelul ridicat de inflație, precum și prețuri mărite la servicii comunale, hrană, produse de reparație, combustibil, etc.

Căutarea locuinței. Cele mai multe locuințe sunt oferite pe chirie prin intermediul agențiilor imobiliare. De obicei, proprietarul locuinței ia suma chiriei pe o lună ca avans rambursabil în calitate de garanție. De regulă, este necesar să prezentați un act de identitate. Diverse site-uri oferă opțiuni pentru cumpărarea sau închirierea de apartamente în Moldova: proimobil.md, 999.md, cvs.md, accesimobil.md

Subvenții sociale pentru locuințe: Guvernul realizează unele scheme de asigurare cu locuințe, dar cele mai multe dintre ele se limitează la categoriile dezavantajate ale populației. Aceste scheme sunt în general puse în aplicare de administrațiile publice.

Acces pentru persoanele revenite

Eligibilitate și cerințe: În cazul în care persoana revenită este victimă a traficului de ființe umane în străinătate sau în Republica Moldova sau se află într-o situație riscantă la domiciliu sau este victimă a violenței în familie, aceasta trebuie să contacteze Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor și Potențialelor Victime ale Traficului de Ființe Umane (CAP) (adăpostul), administrat de către ANAS, în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale. shelter_team@cap.md

Centrul oferă plasament temporar într-un mediu adecvat și sigur victimelor traficului de ființe umane și altor categorii de persoane aflate în situații de risc. La momentul plasării, beneficiarilor le sunt asigurate necesitățile primare. Centrul acordă cazare beneficiarilor pe perioada de criză, vcare poate dura până la 30 de zile. În caz de necesitate, pentru a asigura protecția acestora, durata cazării poate fi prelungită până la 6 luni. Când viața și sănătatea sunt amenințate de un pericol real, perioada cazării poate fi prelungită pe o durată considerată necesară pentru protecția acestora. Pentru femeile gravide - victime ale traficului de ființe umane, cazarea este asigurată pentru o perioadă de 12 luni.

4 Protecție Socială

Sistemul de protecție socială

A avut loc o reducere pozitivă a proporției persoanelor care trăiesc cu mai puțin decât media minimă în ultimii ani, dar există încă disparități mari în ceea ce privește accesul la serviciile publice, lacune în furnizarea de asistență socială și accesul la serviciile sociale. Administrațiile publice oferă sisteme și programe de securitate socială, însă acestea sunt în mare parte orientate către grupuri dezavantajate, cum ar fi persoanele cu dizabilități. Drept urmare, mulți moldoveni se confruntă în continuare cu bariere semnificative în accesul la drepturile fundamentale ale omului, cum ar fi protecția socială, asistența medicală, educația și ocuparea forței de muncă.

Sistemul de asistență socială: Programele de asistență socială sunt în principal transferuri în bani și în natură care nu sunt bazate pe contribuții speciale și sunt finanțate prin impozitare generală sau ajutor extern. În Moldova, asistența socială se caracterizează printr-o gamă largă de indemnizații și plăți compensatorii acordate segmentelor vulnerabile ale populației. Eligibilitatea pentru asistență socială este de obicei determinată de o vulnerabilitate categorică, iar plățile sunt destinate să compenseze scăderea calității vieții persoanelor atunci când se confruntă cu un șoc. Puteți afla despre spectrul larg de indemnizații aici – <http://cnas.md/>.

Sistemul de pensii

Schema de pensii a angajaților este obligatorie și este legată de regimul de angajare. Vârsta de pensionare pentru femeile este de 58 de ani, iar pentru bărbați

Acces Acces pentru persoane returnate

Eligibilitate și cerințe: Ajutorul social este principalul program de asistență socială din Republica Moldova. Programul a fost conceput pentru a garanta un venit minim pentru familiile vulnerabile și alocă beneficii pe baza unei evaluări indirecte a necesităților. În funcție de evaluarea bunăstării generale a gospodăriei, o gospodărie poate primi ajutorul social în numerar, ajutorul pentru perioada rece, sau ambele. În cadrul ambelor subprograme, asistența este alocată solicitantului principal dintr-o gospodărie, dar beneficiarul asistenței este gospodăria din care face parte solicitantul.

Procedura de înregistrare și actele necesare: Casa Națională de Asigurări Sociale ar trebui contactată pentru mai multe detalii despre tipurile de prestații disponibile, despre cerința de eligibilitate pentru diferite grupuri de populație.

Pagina web: <http://cnas.md/>.

Adresa: str. Gheorghe Tudor, 3, MD-2028, Chișinău, Republica Moldova, tel.: (373 22) 257 825; fax: (373 22) 735 181, e-mail: secretariat@cnas.gov.md

de 63 de ani. Sistemul de pensii a trecut prin mai multe transformări din 1998, când a fost lansată reforma pensiilor. Mai mulți factori continuă să compromită sistemul de pensii din țară. Nivelul de înlocuire a veniturilor este în general

Photo: Unsplash 2019/ Alina Fedorchenko

4 Protecție Socială

inadecvat pentru categoriile obișnuite de pensionari, iar cele mai recente date ale BNS arată că pensia pensionarilor din mediul rural (cei care au fost angajați în agricultură) nu acoperă nivelul minim de subsistență. În pofida eforturilor de majorare a indemnizațiilor (de exemplu, în perioada 2010-2011 pensiile au fost indexate cu 12,1%), rata medie a pensiei pentru limită de vârstă este de 1087,6 MDL (54 EUR). Persoanele în vârstă sunt, de asemenea, mai predispuse la probleme de sănătate și la cheltuieli mai mari de asistență medicală, ceea ce le face și mai vulnerabile. În Moldova, persoanele cu dizabilități sunt acoperite de asigurări sociale, care, pe lângă indemnizația de dizabilitate, includ și pensiile de dizabilitate. Persoanele revenite au aceleași drepturi la pensie ca și populația generală.

Cuantumul pensiei minime de dizabilitate:

- în caz de dizabilitate severă - 1,965.47 lei

- în caz de dizabilitate accentuată - 1,834.43 lei

- în caz de dizabilitate medie - 1,310.31 lei

Mai mult, Republica Moldova a semnat acorduri în domeniul asigurărilor sociale cu 14 țări de destinație a migranților moldoveni, inclusiv Germania. În cazul angajării oficiale în străinătate, la întoarcere persoana revenită își poate transfera prestațiile sociale în Moldova. Pentru mai multe informații accesați pagina web a Casei Naționale de Asigurări Sociale – <http://cnas.md/libview.php?l=ro&id-c=360&id=5460&t=/Mass-media/Noutati/CNAS-aplica-in-prezent-14-acorduri-in-domeniul-securitatii-sociale/>

Grupuri vulnerabile: Grupurile vulnerabile (de exemplu, persoanele cu dizabilități,

membrii comunității rome, victimele traficului de ființe umane și persoanele care trăiesc sub pragul sărăciei) au dreptul, în funcție de tipul de vulnerabilitate,

la prestații de stat, deși schemele de suport sunt deseori insuficiente. Aceasta include suport pentru angajare, educație și asistență medicală subvenționată, de exemplu. În Moldova, persoanele cu dizabilități sunt acoperite de asigurări sociale (indemnizație de dizabilitate și pensii de dizabilitate) și de asistență socială atunci când venitul familiei este sub un venit minim garantat. Astfel de mecanisme de protecție socială ar putea să nu ajute persoanele cu dizabilități să evite căderea în sărăcie, însă multe persoane cu dizabilități caută astfel un loc de muncă în ciuda stării lor de sănătate.

Informații suplimentare privind schemele de stat pot fi găsite pe pagina web a Casei Naționale de Asigurări Sociale – <http://cnas.md/>.

5 Educație

Informații generale despre educație

Sistemul de învățământ din Republica Moldova este format din învățământul preșcolar, primar, secundar și superior. Învățământul preșcolar este destinat copiilor până la vârsta de șapte ani, și în instituțiile publice acesta este gratuit. Învățământul primar este între clasele 1 și 4 și implică de obicei copii cu vârste de 8-12 ani. Învățământul secundar este format din două traiectorii: general și profesional. Învățământul secundar general de clasele 5-9 se numește gimnaziu, iar clasele 10-12 se numesc liceu. Învățământul superior este format din două etape, învățământ de termen scurt în colegiu și învățământul universitar. Aceste instituții acordau în mod tradițional diplome, dar, din anul 2000, au introdus titlurile de licență și masterat, pentru a se conforma standardelor internaționale.

Majoritatea orașelor mai mari și mai mici au atât școli de stat, cât și școli private. Însă costul și calitatea educației pot varia. Educația gratuită este posibilă. Anul de studii în cea mai mare parte a Moldovei începe în luna septembrie. Prin urmare, elevii și studenții interesați trebuie să depună actele cu mult timp înainte. Școlile publice primare (clasele 1-8) sunt disponibile în majoritatea satelor, educația fiind obligatorie și gratuită. Pentru învățământul liceal (clasele 9-12), copiii ar putea fi nevoiți să meargă în satul/orașul vecin. Majoritatea orașelor mari au universități. Educația la distanță este de asemenea disponibilă. Informații despre toate universitățile, colegiile, platformele și instituțiile de formare profesională pot fi găsite pe site-ul web al Ministerului

Educației, Culturii și Cercetării – <https://mecc.gov.md/ro/content/invataman-tul-general> și <https://educatieonline.md/>.

Pentru înscrierea copilului revenit la grădiniță, persoana revenită trebuie să contacteze grădinița din localitatea de reședință și să prezinte următoarele acte: cererea, certificatul de naștere al copilului și actul de identitate al unuia dintre părinți cu indicarea domiciliului.

Pentru înscrierea la școală a copilului revenit sunt necesare aceleași acte ca și la înscrierea la grădiniță. Înscrierea în clasa I este obligatorie pentru toți copiii care au împlinit vârsta de 7 ani în conformitate cu districtul școlar – un teritoriu înregistrat în raza instituției de învățământ preșcolar, primar sau secundar.

Înscrierea la liceu se face în baza certificatului de absolvire a gimnaziului. Accesați site-ul <https://educatieonline.md/> pentru detalii privind procedura și actele necesare.

Important: Copiii întorși în Republica Moldova din străinătate au dreptul să frecventeze școala până la înscrierea oficială.

Portalul web <http://www.admiterea.md/> oferă mai multe informații despre condițiile de înscriere și alte informații despre instituțiile de învățământ sub formă de liceu, școli profesionale (centre de excelență) și universități din Republica Moldova.

Învățământul obligatoriu durează 9 ani, și anume între clasele 1 și 9 (care include școala primară și gimnaziul).

În ceea ce privește învățământul superior, Republica Moldova participă la Procesul

5 Învățământ

Bologna din 2005. Prin urmare, studenții înmatriculați în Moldova pot studia mai multe semestre în străinătate, cu transferul creditelor obținute către universitățile străine.

Vedeți mai multe detalii despre sistemul de învățământ din Republica Moldova [aici](#).

Recunoașterea diplomelor de studii

Dacă persoana revenită a făcut studiile într-una din țările semnatare ale Convenției de la Lisabona (de exemplu, statele UE), atunci calificările de studii sunt recunoscute automat, dacă nu există diferențe considerabile între programele academice din țara în care ați studiat și cele din Republica Moldova.

Dacă există diferențe considerabile (de exemplu, în ceea ce privește durata studiilor sau conținutul programelor), se propun măsuri compensatorii, cum ar fi: stagii/studii de adaptare, teste de aptitudini/examene privind diferențele sau repetarea anului de studii.

Pentru calificări echivalente, este necesar să se depună cererea cu actele necesare la Centrul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale în Educație.

Site-ul web – <http://ctice.gov.md/>

Adresa: Adresa: Chișinău, str. A. Russo, 1, bir. 1201

Telefon: +373 22 434 083

Fax: +373 22 434 083

E-mail: ctice.edu@ctice.gov.md

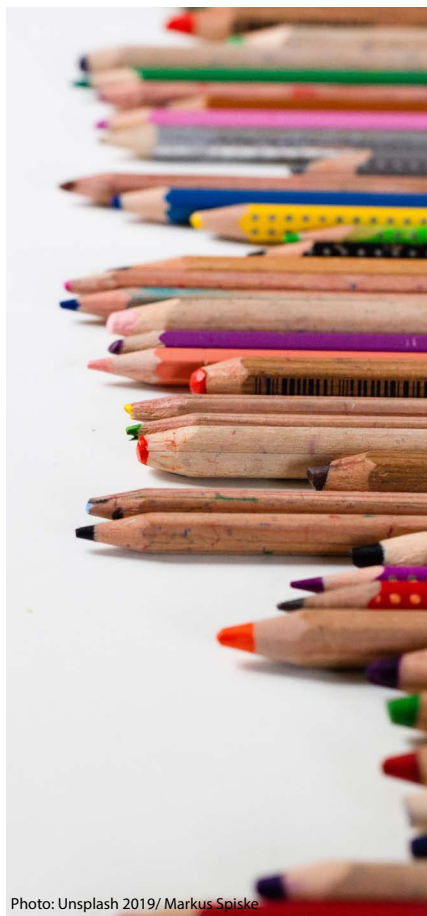

Photo: Unsplash 2019/ Markus Spiske

5 Învățământ

Photo: IOM 2007

6 copii

Situația generală a copiilor

La situația din 1 ianuarie 2023, în Republica Moldova erau aproximativ 600,000 copii. 23,5% din populația rezidentă în țară avea sub 18 ani. Situația copiilor diferă semnificativ în funcție de zona lor de reședință. Rata sărăciei pentru copiii din mediul rural a fost de 34,7% în 2018, comparativ cu 9,7% în rândul copiilor din mediul urban și, în consecință, în prezent 10,1% dintre copii suferă de sărăcie extremă (copiii din mediul rural fiind cei mai afectați).

Ratele sărăciei în Moldova, deși sunt în scădere, rămân ridicate, afectând în special copiii și gospodăriile cu copii, mai ales în mediul rural. Pe lângă inegalitățile financiare, grupurile cele mai vulnerabile de copii, inclusiv copiii cu dizabilități, copiii romi și cei fără îngrijire părintească, sunt expuși și la inegalități sociale în domeniile educației, sănătății, accesului la servicii de calitate și participării. Accesul inegal la serviciile și oportunitățile de bază alimentează un cerc vicios de dezavantaje și excludere. Alocările bugetare pentru asistența socială nu sunt în mare parte orientate spre copii sau sărăcie. Prestațiile sociale monetare sunt reduse și fragmentate și în mare măsură ineficiente în prevenirea, reducerea și eliminarea vulnerabilităților economice și sociale, neavând legătură directă cu efectele specifice copiilor, în timp ce echitatea lor nu este asigurată. Oferta actuală de servicii sociale la nivel local nu reușește în mod semnificativ să răspundă nevoilor și vulnerabilităților în rândul copiilor, și se confruntă și cu provocări legate de disponibilitatea redusă a specialiștilor locali și de fluctuația mare a personalului. Există inegalități în ceea ce privește accesul la educație,

evidențiate de indicii de paritate rural-urban.

Potrivit UNICEF, copiii din Republica Moldova, în special copiii romi și copiii cu dizabilități, sunt săraci în măsură disproporționată, iar gospodăriile cu copii sunt mai vulnerabile la sărăcie, în special cele cu trei sau mai mulți copii. Gospodăriile mai mari au fost întotdeauna mult mai predispuse să trăiască în sărăcie, în special în mediul rural și în rândul romilor. Sărăcia afectează sănătatea și educația copiilor din gospodării sărace și contribuie la instituționalizare și violență în familie. Copiii săraci au mai multe șanse să fie subnutriți sau să moară acasă din cauze care pot fi prevenite. Ratele de înscriere a copiilor săraci în învățământul preșcolar din Republica Moldova sunt îngrijorătoare, parțial din cauza lipsei instituțiilor de educație și dezvoltare timpurie în multe sate, unde locuiesc majoritatea săracilor. În special pentru învățământul secundar, absenteismul este o problemă serioasă în rândul copiilor săraci. În general, performanțele școlare ale copiilor săraci sunt cu mult sub medie. În plus, ratele de înscriere a copiilor săraci la toate nivelurile sunt sub medie, fiind influențate de plățile formale și informale substanțiale așteptate de la persoanele care au grijă de ei. Același lucru este valabil și pentru asistența medicală, unde plățile informale sunt, de asemenea, frecvente și pot determina îngrijitorii să se abțină de la solicitarea asistenței medicale. Sărăcia este și un factor care face ca copiii să fie mai predispuși să fie separați de părinții lor biologici, dar și cel mai important motiv pentru instituționalizarea copilului, în special pentru copiii cu dizabilități. Aceasta are legătura și cu o prevalență

6 copii

mai mare a utilizării violenței în educația lor. Copiii lăsați în urmă de părinții migranți din cauza sărăciei sunt privați de îngrijirea părintească și de dezvoltarea emoțională și sunt mai predispuși să adopte un comportament riscant.

Actori (non-) guvernamentali care se ocupă de bunăstarea și drepturile copiilor

În Moldova avem Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei (APSCF). Aceasta este o rețea de ONG-uri cu misiunea de a crea un cadru coerent și funcțional de dezvoltare a factorilor de decizie și a

mecanismelor și practicilor de implementare, asigurând în același timp respectul și protecția reală a copiilor și familiilor. Link <https://aliantacf.md/en/home-page-en/>

Photo: Unsplash 2016/ Ben White

7 Date de Contact

Organizația Internațională
pentru Migrație
Agenția ONU pentru Migrație
Strada Ciuflea 36/1, Chișinău,
MD-2001, Republica Moldova
Str. Sfatul Țării, 29, Chișinău,
MD-2001, Republica Moldova
+ 373 22 23 29 40; + 373 22 23
29 41; + 373 22 26 06 71; + 373
22 26 06 72
iomchisinau@iom.int

UN WOMEN
Bd. 202 Ștefan cel Mare 202,
et. 3
Chișinău, Republica Moldova
+373 22 839 898
info.md@unwomen.org

UNICEF
str. 31 August 1989, 131,
Chișinău, Moldova
+373 22 220 034 / +373 22 220
045
chisinau@unicef.org

Înaltului Comisar al Națiunilor
Unite pentru Refugiați
(UNHCR)
Sfatul Țării, 29 (Business
centru Le Roi)
+373 22 271 853
mdach@unhcr.org

Organizația Internațională a
Muncii (OIM)
str. Vasile Alecsandri 1, biroul
617, MD-2009, Chișinău,
Moldova
+37369388384
budapest@ilo.org

Inspectoratul General pentru
Migrație
bd. Ștefan cel Mare, 124
mun. Chișinău, MD-2005,
Republica Moldova
+(373) 22 272-203
migratie@mai.gov.md

Agenția Națională pentru
Ocuparea Forței de Muncă
str. Vasile Alecsandri 1, MD-
2009, Chișinău, Moldova
+373 22721003
anofm@anofm.md

Casa Națională de Asigurări
Sociale
str. Gheorghe Tudor 3, MD-
2028, Chișinău, Moldova
+ 373 22 257 825
secretariat@cnas.gov.md

Compania Națională de
Asigurări în Medicină
str. Vlaicu Pârcălab 46, MD-
2012, Chișinău, Moldova
0 800 99999
secretariat@cnam.gov.md

Centrul de Tehnologii
Informaționale și
Comunicaționale în Educație
str. A. Russo 1, Chișinău, bir.
1201
+373 22 434 083
ctice.edu@ctice.gov.md

Agencii Servicii Publice
str. Pușkin 42, Chișinău,
Moldova
+373 22 25-70-70
asp@asp.gov.md

Spitalul Internațional
„Medpark”
str. Andrei Doga 24, Chișinău,
Moldova
+37322 400 040
info@medpark.md

Centrul de Diagnostic German
Bd. Negruzzi 4/2, MD-2001,
Moldova
+ 373 22 84 09 00
info@cdg.md

Centrul Republican de
Diagnosticare Medicală
str. Constantin Vârnăv 13, MD-
2025, Chișinău, Moldova
+373 22 888-347
crdm@ms.md

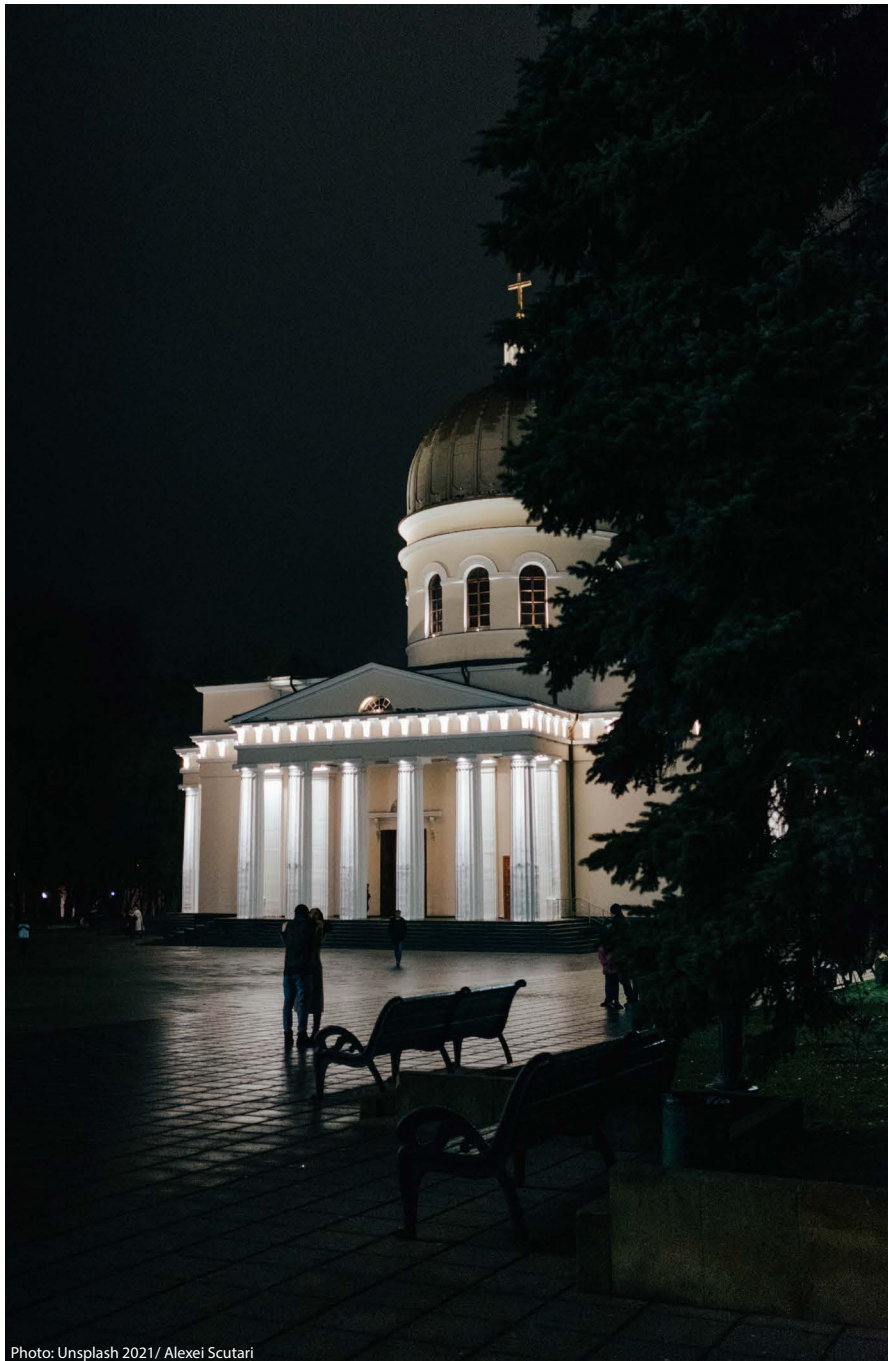

Photo: Unsplash 2021/ Alexei Scutari

8 Sinteza

Măsurile care trebuie luate înainte de revenire:

- Documente: solicitați documente de la autoritățile germane care ar putea fi necesare ulterior.
- Rude: coordonați întoarcerea cu membrii familiei.
- Experiență de muncă: solicitați certificate de educație/calificare profesională dobândite în timpul șederii (dacă există).
- Documente medicale: certificat de stare a sănătății sau prescripții medicale (dacă există).

Luați în considerare următoarele informații privind sosirea la aeroport și călătoria ulterioară:

- Zboruri de legătură: dacă trebuie să ajungeți într-un oraș mic, companiile aeriene low-cost ar putea să nu aibă legături
- Călătorie cu autobuzul: zborul către un oraș mai mare și călătoria ulterioară cu un autobuz ar putea fi ideal. Biletele de autobuz sunt disponibile în ghișee la majoritatea stațiilor de autobuz, precum și online.

Măsurile care trebuie întreprinse imediat după sosire

- Act de identitate: solicitați un act de identitate valabil la Agenția Servicii Publice aici – <http://www.asp.gov.md/>
- Revenire: cetățenii moldoveni nu trebuie să se înregistreze la nicio autoritate.
- Asistență socială: asigurările de pensie / sistemele de pensii ale angajaților sunt în general oferite de angajatori. Dacă ați fost deja înregistrați, nu este nevoie de înregistrare repetată. Aflați mai multe informații dacă vă puteți transfera prestațiile sociale din țările în care ați lucrat în Moldova pe <http://cnas.md/>
- Asigurări medicale: verificați statutul dvs. de asigurare medicală la CNAM aici – <http://vsa.cnam.gov.md/app/verify/>. Asigurarea medicală publică este obligatorie pentru toți cetățenii Republicii Moldova. Dacă nu sunteți asigurat, trebuie să cumpărați o poliță de la CNAM la unul din birourile lor centrale sau regionale – <http://www.cnam.md/index.php?page=21>.
- Piața muncii: înscrierea pe site-urile de ocupare a forței de muncă / în agențiile locale de recrutare pentru a beneficia de oportunități de angajare. Accesați site-ul ANOFM pentru a afla despre programele existente de angajare/mediere – <https://www.anofm.md/>

9 Virtual Counselling

Asistența migranților în Moldova

Proiectul Consilierea Virtuală este implementat de către Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) în Germania. Migrații ce locuiesc în Germania, care se gândesc la reîntoarcere, pot beneficia de consiliere în reîntoarcere și reintegrarea, oferită de către personalul OIM în Moldova. Personalul OIM local poate fi contactat prin rețelele online de conversație, în limba română și engleză.

Acest serviciu are ca scop să asigure respectarea demnității în procesul de returnare, prin informarea acestora privind diferitele opțiuni și programe de asistență în domeniul reîntoarcerii și reintegrării.

Asistența migranților în Moldova

WhatsApp: + 373 069490927
(Iana); +373 069490927 (Alexei)

